

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ФІНАНСОВА ГРА-ТРЕНІНГ «ЖИТТЄВИЙ КАПІТАЛ»
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «ФІНАНСОВА ГРА-ТРЕНІНГ «ЖИТТЄВИЙ КАПІТАЛ» підготовки бакалавра

Розробник: Теслюк С.А., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант ОПП

Митна справа та фінанси ЗЕД

Наталія ТКАЧУК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів протокол № 7 від 12 січня 2026 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	D Бізнес, адміністрування та право D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Митна справа та фінанси зовнішньоекономічної діяльності Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин / кредитів <u>150</u> / <u>5</u>		Рік навчання 2
		Семестр 4
ІНДЗ: немає		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Консультації 10 год.
Мова навчання		Самостійна робота 110 год.
	Форма контролю: залік	
	Українська	

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я, по батькові: Теслюк Софія Анатоліївна

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Контактна інформація: 097-771-46-51 Tesliuk.Sofia@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус вибіркового освітнього компонента Фінансова гра-тренінг «Життєвий капітал» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня та спрямований на формування у студентів практичних компетентностей із фінансової грамотності, фінансового планування, управління особистими фінансами, прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності, а також розвиток навичок командної взаємодії та критичного мислення через інтерактивну гру-тренінг «Життєвий капітал».

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є формування у студентів практичних навичок управління особистими фінансами та фінансового планування на різних етапах життєвого циклу шляхом участі у фінансовій гри-тренінгу «Життєвий капітал».

Завдання освітнього компонента:

- сформуванню уявлення про життєвий фінансовий цикл людини та ключові фінансові рішення на кожному етапі;
- навчити планувати доходи, витрати, заощадження та фінансові цілі;
- розвинути навички аналізу фінансових ризиків та управління ними (страхування, резерви, диверсифікація);
- сформуванню розуміння базових інструментів інвестування та довгострокового накопичення;
- навчити оцінювати наслідки фінансових рішень у коротко- і довгостроковій перспективі;
- розвинути навички командної роботи, комунікації, аргументації та ухвалення рішень.

3. Soft skills.

Критичне мислення, логічне мислення, командна робота, комунікація, емоційна стійкість, саморозвиток, вміння приймати рішення в умовах невизначеності, тайм-менеджмент, системне мислення.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Усього	Лекції	Практичні	Самост. робота	Консультації	Форма контролю*/ Бали**
Тема 1. Вступ до фінансової гри-тренінгу «Життєвий капітал». Фінансова грамотність і життєві фінансові рішення.	30	2	4	22	2	ДС, ДБ, РЗ / К 20 балів
Тема 2. Особистий бюджет: доходи, витрати, заощадження. Фінансові цілі та планування.	30	2	4	22	2	ДС, ДБ, РЗ / К 20 балів
Тема 3. Кредитування та боргове навантаження. Фінансова безпека та резерви.	30	2	4	22	2	ДС, ДБ, РЗ / К 20 балів
Тема 4. Фінансові ризики: страхування, непередбачені події, фінансова поведінка.	30	2	4	22	2	ДС, ДБ, РЗ / К 20 балів
Тема 5. Інвестування та накопичення. Пенсійне планування. Підсумки гри та фінансова стратегія.	30	2	4	22	2	О ДС, ДБ, РЗ / К 20 балів
Всього годин/балів	150	10	20	110	10	100 балів

Форма контролю*: О – опитування; Д – доповідь, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

4. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота передбачає: підготовку до практичних занять, опрацювання матеріалів гри, аналіз кейсів, виконання домашніх завдань, підготовку доповідей/презентацій, а також формування власної фінансової стратегії.

Контроль самостійної роботи здійснюється на практичних заняттях у формі поточного контролю, обговорень, тестів та перевірки якості виконання домашніх завдань.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Поняття фінансової грамотності: складові та рівні.
2. Основні помилки фінансової поведінки населення.
3. Формування фінансових цілей за принципом SMART.
4. Стратегії ведення особистого бюджету.
5. Фінансова подушка безпеки: призначення та оптимальний розмір.
6. Кредитна історія: як формується та як впливає на фінансове майбутнє.
7. Ризики надмірного боргового навантаження.
8. Страхування як інструмент фінансового захисту.
9. Інвестування: ризик і дохідність.
10. Базові інструменти інвестування (депозити, ОВДП, фонди, акції).
11. Пенсійне планування: державна і недержавна складова.
12. Фінансова стратегія на 5–10 років: структура та логіка побудови.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені з об'єктивних причин заняття (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) можна відпрацювати у визначений час згідно графіка консультацій викладача. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню поточних завдань.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Навчання також може відбуватись в онлайн формі з використанням програми Zoom, Teams office 365, Moodle за погодженням із керівником курсу. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Максимальна кількість балів за поточний контроль з ОК «Фінансова гра-тренінг «Життєвий капітал»» – 100 балів. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового бала з освітнього компонента.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в тому числа з використанням мобільних гаджетів), втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагиату, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки "Про систему запобігання та виявлення академічного плагиату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників" (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>).

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика щодо деделайнів та перескладання. Пропущення лекційних та практичних занять дозволяється лише за наявності об'єктивної причини (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), навчання за програмою подвійного диплома, працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)). У такому випадку навчання може відбуватися за індивідуальним графіком з використанням можливостей електронних курсів на платформі Office 365 та/або Moodle за погодженням із викладачем. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються з нижчою оцінкою. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової оцінки не дозволяється. Заборгованість за поточним оцінюванням повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до заліку. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з поточного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії. У день складання заліку за основною сесією здобувач освіти не має права дозавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше як два рази з: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом їх валідації ([2024 Визнання резул татів ВНУ ім. Л.У. ред.pdf](#)). Перезарахування результатів навчання, одержаних у формальній, неформальній та інформальній освіті, розповсюджується на обов'язкові та вибіркові ОК.

Визнання результатів навчання шляхом перезарахування кредитів та результатів навчання з освітнім компонентом, отриманих у формальній освіті, здійснюється на підставі академічної довідки, залікової книжки здобувача освіти, додатка до диплому про попередню освіту. Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими за дуальною формою освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або на двох ОП.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 1 грудня та 1 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;
- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.
- участь в Global Money Week – до 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти з освітнього компонента розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://hell.your-objectstorage.com/vnustorage/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>).

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Формою підсумкового контролю з ОК «Фінансова гра-тренінг «Життєвий капітал» є семестровий залік, який виставляється за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом.

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 60 балів, підсумкову оцінку він може отримати без складання заліку. Така оцінка виставляється в день проведення заліку. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості із заліку – 100 балів.

Питання для підготовки до заліку

1. Сутність фінансової грамотності та її значення для особистого добробуту.
2. Життєвий фінансовий цикл людини: основні етапи та фінансові рішення.
3. Основні принципи управління особистими фінансами.
4. Поняття особистого бюджету та його структура.
5. Доходи домогосподарства: види, джерела та фактори впливу.
6. Витрати домогосподарства: класифікація та методи оптимізації.
7. Правило 50/30/20 та інші підходи до планування бюджету.
8. Фінансові цілі: короткострокові, середньострокові та довгострокові.
9. Методи постановки фінансових цілей (SMART, пріоритетність, календар).
10. Заощадження: поняття, мотиви та способи формування.
11. Фінансова подушка безпеки: роль, оптимальний розмір, способи накопичення.
12. Фінансова дисципліна та поведінкові фактори у прийнятті рішень.
13. Поняття кредиту та його економічна сутність.
14. Види кредитів для фізичних осіб: споживчі, іпотечні, кредитні картки.
15. Вартість кредиту: процентна ставка, комісії, реальна річна процентна ставка.
16. Показник боргового навантаження: сутність та оцінка.
17. Ризики надмірного кредитування та фінансові наслідки боргів.
18. Кредитна історія: як формується та як впливає на фінансові можливості.
19. Фінансові ризики у житті людини та домогосподарства.
20. Страхування як інструмент фінансового захисту: сутність і функції.
21. Основні види страхування для фізичних осіб (життя, майно, здоров'я, авто).
22. Непередбачені події та фінансова стратегія реагування.
23. Поняття інвестування та його відмінність від заощадження.
24. Основні принципи інвестування: дохідність, ризик, ліквідність.
25. Диверсифікація: поняття та значення для зниження ризику.
26. Основні інструменти інвестування для громадян України (депозити, ОВДП, фонди, акції).
27. Інфляція та її вплив на заощадження і інвестиції.
28. Пенсійна система України: рівні та джерела формування пенсій.
29. Недержавне пенсійне забезпечення: сутність, переваги, ризики.
30. Формування особистої фінансової стратегії за результатами гри-тренінгу «Життєвий капітал».

Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

0-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Школьник І. О., Кремень В. М. Фінансова поведінка домогосподарств в умовах нестабільності. – Суми : СумДУ, 2020. 256 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua>
2. Козьменко С. М., Васильєва Т. А. Поведінкові фінанси : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2019. 304 с. URL: <https://www.book.sumdu.edu.ua>
3. Національний банк України. Фінансова грамотність (офіційні матеріали та освітні проекти). URL: <https://bank.gov.ua/ua/consumer-protection/financial-literacy>
4. Дія.Освіта. Курси з фінансової грамотності. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/>
5. Національний банк України. Поради споживачам фінансових послуг. URL: <https://bank.gov.ua/ua/consumer-protection>
6. Міністерство фінансів України. Офіційна інформація та фінансова політика. URL: <https://mof.gov.ua/>
7. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Інформація для інвесторів. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
8. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Інформація для вкладників. URL: <https://fg.gov.ua/>
9. Пенсійний фонд України. Офіційний портал. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
10. Про споживче кредитування Закон України №1734-VIII від 15.11.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text>

Допоміжна

1. Школьник І. О., Кремень В. М. Фінансова поведінка домогосподарств в умовах нестабільності. Суми : СумДУ, 2020. 256 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua>
2. Козьменко С. М., Васильєва Т. А. Поведінкові фінанси : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2019. 304 с. URL: <https://www.book.sumdu.edu.ua>
3. OECD. Financial Literacy and Financial Education: Policy Handbook. – Paris : OECD Publishing, 2019. URL: <https://www.oecd.org/finance/financial-education>
4. OECD/INFE. International Survey of Adult Financial Literacy. Paris : OECD, 2020. URL: <https://www.oecd.org/financial/education/infe>
5. Левченко В. П. Фінансова культура та фінансова грамотність населення. *Фінанси України*. 2021. № 6. С. 7–23. URL: <https://finukr.org.ua>
6. Шефер Б. Шлях до фінансової свободи (огляд книги та бібліографічні дані). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%B4%D0%BE_%D0%A8%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80
7. Кійосакі Р. Багатий тато, бідний тато (огляд книги та бібліографічні дані). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%82_%D0%9A%D1%96%D0%B9%D0%BE%D1%81%D0%B0%D0%BA%D1%96

Інтернет-ресурси

1. Національний банк України – <https://bank.gov.ua/>
2. Дія.Освіта – <https://osvita.diia.gov.ua/>
3. Міністерство фінансів України – <https://mof.gov.ua/>
4. Портал «Фінансова грамотність» – <https://finlit.media/>